

19. BÖLÜM

BİTKİ ZEHİRLENMELERİNDE MATERYALİN İNCELENMESİ, RAPOR YAZILMASI, VAKA SORGULANMASI VE ECZACININ GÖREVLERİ

Ekrem Sezik |

Non scholae sed vitae discimus - *Senecio*
Okul için değil, hayat için öğreniyoruz

Adli Eczacılık uygulamalarında, zararlı ve zehirli bitkiler ile ilgili bilgilerin önemli bir yeri vardır. Çünkü, eczacılar bitkilerin kimyasal yapısındaki maddeler, bu maddelerin etkileri ve bitkiler hakkında hem bilgi sahibidirler hem de yeni bilgileri değerlendirebilecek temel bilgilere sahiptirler.

Yazıda, bitkisel zehirlenme materyalleri, numune alma-gönderme, inceleme raporunun yazılmasında dikkat edilmesi gerekenler, değişik görevlerde çalışan eczacıların neler yapması gerektiği vb hususlara ana hatları ile temas edilecektir. Bilgilerin önemli bir kısmı, Zehir Danışma Merkezi'nin (ZDM) (Şimdiki adı ile Ulusal Zehir Merkezi-UZEM) kuruluşunda görev almam, 1985-2008 yılları arasında Merkezin zehirli bitkiler danışmanı olarak görev yapmam ve bitkilerle zehirlenmeler konusunda çok sayıda eğitim programında yer almam dolayısıyla sahip olduğum bilgilerdir.

Türkiye'de bitkilerle zehirlenmeler ile ilgili daha geniş bilgi için kaynaklar bölümünde yer alan yayınlara müracaat edilmelidir(1-4)

ZARARLI VE ZEHİRLİ BİTKİLER

Türkiye'de zehirlenmelere sebep olan bitkileri aşağıdaki şekilde gruplandırabiliriz:

- Makrofunguslar
- Yabani bitkiler
- Kültür bitkileri
- Süs bitkileri
- Sağlık için kullanılanlar

Gözden Geçirme

1. Ülkemizde zehirlenmeye sebep olan bitkileri sınıflandırınız ve her gruba bir bitki örneği veriniz.
2. Eczane eczacısı, bitki zehirlenme şüphesi ile gelen kişiye hangi müdahaleleri yapar? Hangilerini yapamaz ?
3. Zehirlenme materyali teslim alınırken, numunenin alındığı, postaya veya kargoya verildiği tarih ile size ulaştığı tarihin tespiti neden önemlidir?

KAYNAKLAR

1. Anonim, Birinci Basamağa Yönelik Tanı ve Tedavi Rehberi, Akut Zehirlenmelere Genel Yaklaşım, Sağlık Bakanlığı, 2007.
2. Baytop T, Baytop A, Mat A, Sun A. Türkiye'de Zehirli Bitkiler, Bitki Zehirlenmeleri ve Tedavi Yöntemleri, İÜ Yayınları 3560, İstanbul, 1989.
3. Mat A. (Ed), Türkiye'de Mantar Zehirlenmeleri ve Zehirli Mantarlar, Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti., İstanbul, 2000.
4. Sezik E. Çocuklarda Bitkisel Kaynaklı Zehirlenmeler, Türkiye Klinikleri Journal of Pediatric Sciences, 2 (5):54-66, 2006.
5. Sezik E. Türkiye'de Bitkilerle Zehirlenmeler, Zehirlenmeler Yeni Akıl Notları, Ed. H. Ulusoy, Güneş Tıp Kitabevleri, Ankara, sf. 353-363, 2019.